

CZU 347.91/95

Executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă. Constatări și sugestii

Aliona CORCENCO

doctor în drept, lector universitar

Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți

***Abstract.** The enforcement of a court order consists of ensuring compliance with it, if necessary by means of coercive measures permitted by law, including the intervention of law enforcement agencies. If you are successful in court but the other party does not automatically comply with the court's decision, you can apply to the police or a bailiff, depending on the case, to have the court order enforced. A judgment can only be enforced in the State where it was given. Enforcement abroad requires the *exequatur* or registration procedure.*

***Keywords:** Judgment, enforceable title, enforcement of a judgment, enforcement officer, enforcement of a judgment.*

Accesul liber la justiție reprezintă blocul fondator al sistemului democratic și al unui stat de drept, în care orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă în cazul lezării drepturilor sale. În Republica Moldova acest principiu este garantat de normele constituționale, care garantează oricărei persoane dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime [1].

De menționat faptul că parte integrantă a Dreptului de acces la justiție este și Dreptul la executarea unei hotărâri judecătorești. Astfel, potrivit prevederilor art.120 din Constituție este obligatorie respectarea sentințelor și a altor hotărâri definitive ale instanțelor judecătorești, precum și colaborarea solicitată de acestea în timpul procesului, al executării sentințelor și al altor hotărâri judecătorești definitive [1].

Activitatea judiciară se bazează pe anumite principii fundamentale de organizare și funcționare a justiției, menite să asigure caracterul unitar și coerent al hotărârilor judecătorești definitive (irevocabile) și să garanteze drepturile și interesele legitime ale celor implicați în actul de justiție. Or, plenitudinea sistemului judiciar este determinată de caracterul obligatoriu al hotărârilor judecătorești definitive și irevocabile și necesitatea de a fi respectate de către toate organelle puterii de stat, ale administrației publice locale, întreprinderile, organizațiile, instituțiile, persoanele cu funcții de răspundere și cetățeni și executate necondiționat pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

Reiterăm, că obligativitatea respectării hotărârilor judecătorești include și obligativitatea

executării lor. Caracterul obligatoriu al hotărârilor judecătorești definitive este prevăzut și de art.20 din Legea privind organizarea judecătorească [4], potrivit căruia hotărârile instanței judecătorești sunt obligatorii și neexecutarea lor atrage răspundere, conform legii.

Urmează de menționat faptul că, art.6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale se aplică și procedurilor care urmează după audieri, adică și asupra procedurii de executare a hotărârii. Accentuând eficiența drepturilor garantate de Convenție, Înalta Curte de la Strasbourg în hotărârea *Hornsby v Greece* [6] a considerat că „executarea unei decizii sau hotărâri, indiferent de jurisdicție, trebuie să fie considerată ca fiind parte componentă a procesului în sensul articolului 6”.

În una dintre primele cauze *Prodan v Moldova* [7], Curtea a constatat că „dreptul la un tribunal,, respectiv, dreptul la acces „ar fi unul iluzoriu dacă un Stat Contractant ar permite ca o decizie judiciară definitivă și obligatorie să rămână ineficientă în detrimentul unei părți. Executarea unei hotărâri pronunțate de orice instanță de drept trebuie, deci, privită ca o parte integrantă a „procesului, conform scopurilor articolului 6”.

De asemenea, în cauza *Pasteli v Moldova și Sîrbu și alții v Moldova* [8] Curtea a constatat, că o autoritate de stat nu ar trebui să invoce ca pretext lipsa resurselor pentru a nu se conforma unei hotărâri.

Putem conchide, astfel, că executarea unei hotărâri judecătorești constă în garantarea respectării acesteia, dacă este nevoie prin metode de constrângere permise de lege, inclusiv prin intervenția forțelor de lege și ordine. Se recunoaște că procedura de executare a hotărârii judecătorești definitive și irevocabile este parte a procesului judiciar, pe parcursul căreia se realizează hotărârea ce a căpătat autoritatea de lucru judecat. Astfel, executarea hotărârilor judecătorești este o fază independentă, în cadrul căreia se realizează anumite acțiuni procesuale prevăzute de legislația procedurală ce țin de executare.

În cazul în care aveți câștig de cauză în instanță, dar cealaltă parte nu respectă automat hotărârea instanței, vă puteți adresa unui executor judecătoresc, pentru ca hotărârea judecătorească să fie executată.

Executarea în materie civilă privește hotărâri judecătorești, titluri executorii eliberate în temeiul hotărârilor arbitrale, instrumente autentice și tranzacții judiciare învestite cu formulă executorie. În principiu, o hotărâre judecătorească poate fi executată doar în statul în care a fost pronunțată. Executarea în străinătate necesită procedura exequatur sau cea de înregistrare.

Specificul procedurii de executare și, implicit, al normelor de drept ce reglementează activitățile de executare silită, rezidă în orientarea procedurii în cauză spre asigurarea realizării drepturilor stabilite prin hotărâri (încheieri, ordonanțe etc.) judecătorești.

Judecata și executarea silita nu reprezintă decât două faze ale acțiunii civile, astfel încât trecând de la o fază la cealaltă nu ieșim din câmpul dreptului la acțiune.

În faza judecării primează aspectul de protecție, iar în faza executării silite domină aspectul de constrângere. Executarea silita intervine numai în măsura în care debitorul nu execută voluntar obligația înscrisă în titlul executoriu – obligația stabilită prin hotărârea unei instanțe sau printr-un alt titlu executoriu se aduce la îndeplinire de bună voie. Dacă debitorul nu execută de bună voie obligația, aceasta se va aduce la îndeplinire prin executare silită, care începe odată cu sesizarea organului de executare. Orice executare silită are la bază existența unei creanțe, adică temeiul, fundamentul sau cauza care îl îndreptățește pe creditor să recurgă la constrângerea debitorului său [9, p. 475]. Altfel spus, creanța reprezintă dreptul creditorului de a pretinde de la debitor să dea, să facă sau să nu facă ceva.

Prin urmare, termenul „creanță” nu trebuie înțeles în sensul strict al acestuia, de „sumă de bani”, ci în sens generic de drept în virtutea căruia creditorul poate cere debitorului executarea unei obligații [10, p. 292].

Această interpretare rezultă și din dispozițiile art.1 alin. (1) și (2) din Codul de executare al Republicii Moldova, potrivit cărora: (1) procedura de executare are sarcina de a apăra și a realiza drepturile și libertățile persoanelor fizice și ale asociațiilor lor, interesele persoanelor juridice prin executarea silită a hotărârilor, deciziilor, încheierilor, ordonanțelor, sentințelor cu caracter civil ale instanțelor de judecată, precum și a hotărârilor altor organe, denumite în continuare documente executorii, dacă legea nu prevede altfel. (2) În scopul îndeplinirii sarcinii prevăzute la alin. (1), legislația privind executarea stabilește competența executorului judecătoresc, modul și condițiile de executare silită a documentelor executorii.

După cum am menționat deja, executarea silită se integrează procesului civil, reprezentând cea de-a doua fază a acestuia, o procedură prin intermediul căreia creditorul, titular al dreptului recunoscut printr-o hotărâre judecătorească ori printr-un alt act executoriu, constrânge, cu concursul organelor de stat competente, pe debitorul său care nu-și execută de bună voie obligațiile decurgând dintr-un asemenea titlu, de a le aduce la îndeplinire, în mod silit [11, pp. 114-134].

Întrucât este posibil ca debitorul să nu recurgă benevol la realizarea obligației dispuse de instanță în sarcina sa, legiuitorul a instituit un ansamblu de mijloace procesuale de natură a face posibilă realizarea efectivă de către creditor a dreptului statuat fie prin hotărârea instanței de judecată, fie prin alt înscris care are putere executorie.

Scopul executării silite constă în îndeplinirea silită a obligației stabilite prin hotărârea unei instanțe sau printr-un alt document executoriu, scop care a fost precizat în doctrină ca fiind reprezentat de „realizarea definitivă și practică” a unor drepturi recunoscute prin titlurile executorii, creditorul

urmărind „realizarea efectivă a dreptului pretins”. În această ordine de idei, vom puncta că executarea silită este guvernată de principiul disponibilității, în conformitate cu care executarea silită se declanșează la cererea creditorului (art.4 alin. (1) Cod de executare).

Principiul disponibilității în faza executării silite este reglementat atât de Legea nr.113/2010 privind executorii judecătorești, cât și de Codul de executare al Republicii Moldova. Astfel, creditorul dispune de dreptul de a cere executarea silită a documentelor executorii, precum și de a renunța la executarea începută sau de a amâna pornirea ei, în limitele prescripției dreptului stabilit [3]. Or, executorul judecătoresc, din oficiu, nu poate declanșa o executare silită. Creditorul, pe această cale, va formula o cerere, care se va îndrepta la executorul judecătoresc (art.60 CE). Creditorul este liber să depună documentul executoriu la orice executor judecătoresc, ținând cont de prevederile art. 30 din acest Cod.

Cu toate acestea, organul de executare este cel sesizat de creditor, și este ținut să respecte legea, principiul legalității fiind cel care îi guvernează activitatea și alcătuiește dosarul de executare. În plus, art. 2 din Legea nr. 113/2010 statuează că executorii judecătorești sunt investiți să îndeplinească un serviciu de interes public, iar, actul îndeplinit de executorul judecătoresc, în limitele competențelor legale, purtând ștampila și semnătura acestuia, precum și numărul de înregistrare și data, este act procesual de autoritate publică, are forță probantă, și se prezumă a fi legal [5].

Deși s-ar putea susține că profesia de executor judecătoresc, prin prisma Legii 113/2010 este liberală și independentă [5], precizăm că activitatea acestui organ de executare se circumscrie exercițiului unui serviciu public, prin delegarea acestuia de către stat, ca o componentă esențială a administrației publice.

Justiția este un serviciu public, constituie monopol de stat și, ca o consecință a acestui principiu, statul este obligat să împartă justiția atunci când este solicitat și, implicit, în calitate de depozitar al forței publice, este chemat să manifeste un comportament diligent și să-l asiste pe creditor în executarea hotărârii care îi este favorabilă [11, pp. 114-134].

Cererea de executare silită se depune, personal sau prin reprezentant legal, la biroul executorului judecătoresc competent ori se transmite acestuia prin poștă, curier, telefax, poștă electronică sau prin alte mijloace ce asigură transmiterea textului și confirmarea primirii cererii de executare cu toate documentele justificative.

Art. 60 CE oferă detalii privind etapa incipientă a procedurii de executare – intentarea acesteia. Potrivit alin. (1) al articolului dat, procedura de executare se intentează la cererea creditorului urmăritor sau, în cazurile prevăzute de prezentul cod, la demersul instanței de judecată, cu prezentarea documentului executoriu spre executare.

Așadar, intentarea procedurii de executare poate fi cerută doar de 2 categorii de subiecți: -

creditorul (direct sau prin reprezentant) și - instanța de judecată (în anumite cazuri prevăzute de cod, în particular de alin. (2) art. 15 CE). Pornind de la normele generale, privind examinarea posibilității intentării procedurii de executare, conchidem că pentru intentarea procedurii de executare este necesară prezentarea documentului executoriu și a cererii corespunzătoare. Însă, pentru unele documente executorii, suplimentar acestora, se mai prezintă unele acte, specificate expres de lege.

Astfel, putem concluziona, că documentul executoriu poate fi definit ca unicul act, în temeiul căruia este intentată și desfășurată procedura de executare silită. Prin caracterul său, documentul executoriu constituie un act de executare instantanee, directă și materială, pentru executarea căruia nu este necesară respectarea unor proceduri judiciare sau administrative prealabile, altele decât cele prevăzute de Codul de executare.

Natura juridică a documentului executoriu îi stabilește un caracter nominal, ce conferă drepturi doar pentru titularul înscris în conținut și nu purtătorului. Lista actelor, care prin efectul legii, sunt apreciate ca documente executorii, este stabilită expres în articolul 11 CE.

De menționat că documentele executorii sunt enumerate exhaustiv, iar norma juridică indicată nu conține dispoziții de blanchetă sau de trimitere la alte legi.

Importanța documentului executoriu are o dublă reflecție: procesuală și material. Din perspectiva procesuală, acesta reprezintă temeiul de declanșare a procedurii de executare, autorizând astfel executorul judecătoresc să purceadă la acțiunile de executare silită. Concomitent, latura materială a utilității documentului executoriu este formată din conținutul drepturilor creditorului, la care acesta este îndreptățit de a pretinde.

Caracterul de titlu executoriu al unei hotărâri judecătorești, indiferent de materia în care a fost pronunțată, se analizează în primul rând în funcție de obligația impusă în dispozitivul acesteia. În temeiul noimelor materiale și procesuale, jurisprudența a recunoscut ca fiind susceptibile de executare hotărârile judecătorești prin care s-a dispus executarea unei obligații constând în: plata unei sume de bani, predarea unui bun mobil sau imobil, desființarea unei construcții, a unei plantații ori a altei lucrări, sau luarea altei măsuri, dar și hotărâri prin care se statuează asupra încredințării unui minor, stabilirii locuinței acestuia sau vizitarea sa.

Dimpotrivă, nu sunt susceptibile de executare silită hotărârile prin care: se constată existența sau inexistența unui drept, se dispune anularea, rezilierea sau rezoluțiunea unui act juridic, fără a se prevedea și obligația de restituire, se respinge cererea de chemare în judecată. Astfel, pentru a declanșa procedura de executare silită este necesar să existe un titlu executoriu, acesta fiind înscrisul care, întocmit în conformitate cu prevederile legii de către organul competent, permite punerea în executare silită a creanței pe care o constată.

În cazul hotărârii judecătorești, puterea executorie reprezintă un efect esențial al acesteia, alături

de autoritatea lucrului judecat.

Legea consacră ambele efecte tocmai datorită importanței deosebite și respectului ce trebuie acordat și recunoscut unei hotărâri pronunțate de către o instanță organizată conform legii. Însă, pentru a fi document executoriu, hotărârea judecătorească trebuie să fi rămas definitivă ori să fi dobândit caracter irevocabil [2]. Astfel, articolul 254 alin. (1) din Codul de procedură civilă prevede că hotărârile definitive sunt acele hotărâri emise în primă instanță care au fost supuse apelului, după examinarea pricinii în apel. Potrivit alineatului (2) al aceluiași articol, hotărârile irevocabile sunt (1) cele emise în primă instanță, după expirarea termenului de apel, dacă participanții interesați nu au exercitat calea de atac corespunzătoare; (2) cele emise de instanța de apel, după expirarea termenului de recurs, dacă participanții interesați nu au exercitat calea de atac corespunzătoare; și (3) cele emise de instanța de recurs, după examinarea recursului.

Iar potrivit prevederilor articolului 255 din Codul de procedură civilă, *hotărârea judecătorească definitivă este și executorie, cu excepția cazurilor de executare imediată după pronunțare* (articolul 256). Urmare a raționamentului suscitât putem conchide că *legislația procesuală atribuie caracter executoriu hotărârilor judecătorești fie imediat după pronunțare, fie la etapa la care devin definitive, fără a aștepta ca acestea să devină irevocabile*. Nici o hotărâre nu se va putea executa dacă nu este investită cu formula executorie și nu se pot investi cu formulă executorie decât hotărârile care au rămas definitive sau au devenit irevocabile.

În această ordine de idei, punctăm că existența unui titlu executoriu, pentru a se putea cere executarea silită, nu este suficientă, creditorul trebuind să-și argumenteze urmărirea silită prin *existența unei creanțe certe, lichide și exigibile*. În caz contrar, *anume atunci când a fost pusă în executare o creanță care nu este certă sau exigibilă, executarea fiind prematură, debitorul poate cere anularea titlului executoriu sau a procedurii de executare silită*.

În altă ordine de idei, reiterăm că termenul de soluționare a cererii de intentare a procedurii de executare, prin prisma prevederilor Codului de Executare este de 3 zile de la primirea documentului executoriu. În acest termen executorul judecătoresc va emite o încheiere cu privire la intentarea procedurii de executare, pe care o expediază părților în procedura de executare în cel mult 3 zile de la emitere, și va propune debitorului de a executa binevol documentul executoriu în termen de 15 zile.

Pe durata acestui termen (de 15 zile), executorul judecătoresc nu va întreprinde acțiuni de punere în executare a documentului executoriu. Însă, aplicarea măsurilor de asigurare a executării rămâne necesară chiar și pe această perioadă. Aceasta reiese din prevederile alin. (1) art. 63 CE, care stabilește că în scopul asigurării executării eficiente a documentului executoriu, odată cu intentarea procedurii de executare și pe tot parcursul acesteia, executorul judecătoresc este în drept să aplice măsuri de asigurare a executării documentului executoriu.

Încheierea cu privire la intentarea procedurii de executare va fi expediată părților de rând cu borderoul de calcul al cheltuielilor de executare legate de plata taxei de intentare și de arhivare a dosarului de executare. Suplimentar, debitorului i se va expedia și copia documentului executoriu, certificată de executorul judecătoresc – acest lucru fiind o garanție a faptului că debitorul cunoaște existența obligației și conținutul acesteia.

Curgerea termenului de 15 zile, pe durata căruia nu se vor întreprinde măsuri de executare silită, începe din momentul comunicării debitorului a încheierii cu privire la intentarea procedurii de executare în condițiile art. 67 CE.

Menționăm că, reieșind din prevederile alin. (3/1), chiar și în cazul documentelor executorii cu executare imediată (cu excepția asigurării acțiunii), executorul judecătoresc va propune debitorului executarea documentului executoriu în termen de 3 zile, fără întreprinderea acțiunilor de punere în executare a documentului executoriu în acest termen. Astfel, constatăm că debitorul, pe lângă faptul că are posibilitatea executării documentului executoriu în mod benevol până la intentarea procedurii de executare, mai are o oportunitate de a executa în condiții mai avantajoase obligațiile sale în 15 zile de la primirea încheierii de intentare a procedurii de executare.

Pentru unele situații legiuitorul prevede termene mai scurte. De exemplu, alin. (3/1) art. 60 CE prevede termenul de 3 zile. Astfel, apreciem că legiuitorul oferă suficiente posibilități debitorului a evita executarea prin metode silită, dovedind bună-credință în executarea obligațiilor sale. Totuși, dacă debitorul nu execută documentul executoriu în termenul menționat la alin. (3) sau (3/1) art. 60 CE, executorul judecătoresc continuă procedura de executare. Acest moment este formalizat prin emiterea și expedierea către părți a unei încheieri de continuare a executării, însoțită de borderoul de calcul (al altor cheltuieli de executare, decât cele menționate la alin. (3), cu mențiunea că suma acestora, care urmează a fi încasată de la debitor, se va stabili ulterior în condițiile legii.

Emiterea încheierii de continuare a procedurii de executare este un moment formal, menit să semnaleze debitorului că procedura de executare va putea fi realizată deja și prin urmărirea silită a bunurilor sau alte modalități prevăzute de cod. Juridic vorbind, nu întrevădem rostul unui asemenea act, or, continuarea procedurii de executare intentată este de la sine înțeleasă, firească și necesară, atâta timp cât procedură nu a fost încetată. Mai mult, emiterea acestui act poate atrage tergiversări nejustificate a procedurii de executare, ocazionate de contestări referitoare la acest act care nu aduce valoare cursului procedurii de executare. Alin.4 art.60 CE se referă la contestarea încheierii de intentare a procedurii de executare. Conform normei date aceasta poate fi contestată doar de debitor, în temeiurile prevăzute la lit. b), e) și f) art. 61 CE și anume:

- a) termenul de prezentare a documentului spre executare a expirat;
- b) termenul de executare benevolă acordat prin lege sau indicat în documentul executoriu

nu a expirat;

c) documentul a fost executat.

Instanța de judecată competentă pentru examinarea acestei contestații este cea, în a cărei circumscripție teritorială biroul executorului judecătoresc își are sediul sau, în cazul municipiului Chișinău, în instanța de judecată în a cărei circumscripție camera teritorială a executorilor judecătorești a stabilit competența teritorială a executorului judecătoresc. Contestația depusă împotriva încheierii de intentare a procedurii de executare nu are efect suspensiv.

Urmează de menționat, că executorul judecătoresc va refuza intentarea procedurii de executare, conform prevederilor art.61 CE dacă:

a) documentul nu este de competența sa;

b) termenul de prezentare a documentului spre executare a expirat;

c) documentul nu este întocmit în conformitate cu prevederile art.14 din prezentul cod;

d) documentul este înaintat de persoana care nu are împuternicirile respective, stabilite în modul prevăzut de legislație;

e) termenul de executare benevolă acordat prin lege sau indicat în documentul executoriu nu a expirat;

f) documentul a fost executat.

Refuzul executorului de a intenta procedura de executare, nu prezintă o piedică pentru prezentarea repetată a documentului executoriu spre executare, după înlăturarea neajunsurilor.

Încheierea privind refuzul de a primi documentul executoriu spre executarea, poate fi contestată de creditor în instanța de judecată în a cărei circumscripție teritorială biroul executorului judecătoresc își are sediul.

În tot cursul executării, executorul judecătoresc este obligat să aibă rol activ, stăruind, prin toate mijloacele admise de lege, pentru realizarea integrală și cu celeritate a obligației prevăzute în titlul executoriu, cu respectarea dispozițiilor legii, a drepturilor părților și ale altor persoane interesate.

Dacă socotește că este în interesul executării, executorul judecătoresc îi va cere debitorului, în condițiile legii, lămuriri în scris în legătură cu veniturile și bunurile sale, inclusiv cele aflate în proprietate comună pe cote-părți sau în devălmășie, asupra cărora se poate efectua executarea, cu arătarea locului unde se află acestea, precum și pentru a-l determina să execute de bunăvoie obligația sa, arătându-i consecințele la care s-ar expune în cazul continuării executării silite. În toate cazurile, debitorul va fi informat cu privire la cuantumul estimativ al cheltuielilor de executare.

Refuzul nejustificat al debitorului de a se prezenta ori de a da lămuririle necesare, precum și darea cu rea-credință de informații incomplete atrag răspunderea acestuia pentru toate prejudiciile cauzate, precum și aplicarea unei sancțiuni.

În **concluzie**, dacă interesează, cât timp durează o executare silită în Republica Moldova, atunci menționăm că importanța esențială prealabilă o are întrebarea când începe executarea silită. Astfel, executarea are loc în oricare din formele prevăzute de lege, simultan sau succesiv, pînă la realizarea dreptului recunoscut în titlu executoriu.

În susținerea acestei ipoteze și în apărarea drepturilor creditorului vine legea nr. 87 din 21.04.2011 *privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executare*, scopul căreia este crearea unui remediu intern eficient de apărare a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești. Astfel, executarea documentului executoriu trebuie să aibă loc într-un termen rezonabil.

Bibliografie:

1. Constituția Republicii Moldova din 29.07.1994. Publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.1 din 12.08.1994. Republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.78/140 din 29.03.2016.
2. Codul de procedură civilă al Republicii Moldova. Legea Republicii Moldova nr. 225-XV din 30 mai 2003. // Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 285-294/436, 2018.
3. Codul de executare al Republicii Moldova, publicat în Monitorul Oficial al RM nr.34-35 art.112 din 03.03.2005.
4. Legea Republicii Moldova privind organizarea judecătorească nr.514 din 06.07.1995 publicată în Monitorul Oficial Nr. 58 art. 641 din 19-10-1995.
5. Legea Republicii Moldova privind executorii judecătorești Nr. 113 din 17-06-2010 publicată în în Monitorul Oficial Nr. 126-128 art. 406 din 23-07-2010.
6. Hotărîrea CEDO din 19.03.1997 (Hornsby v Greece).
7. Hotărîrea CEDO din 18.05.2004, (Prodan v Moldova).
8. Hotărîrea CEDO din 15.06.2004 (Pasteli v Moldova și Sîrbu și alții v Moldova).
9. Ciobanu V. M., Boroî G. *Drept procesual civil. Curs selectiv. Teste-grilă*. Ediția a 3-a. București: ALL Back, 2005.
10. Oprina E., Gârbuleț I. *Tratat teoretic și practic de executare silită*. Vol. I. București: Universul Juridic, 2013.
11. Oprina E. *Declanșarea executării silite potrivit noului Cod de procedură civilă. Natura administrativ-jurisdicțională a acestei etape*. În: Revista Transilvană de Științe Administrative 3 (27)/2010, pp. 114-134.